

Գ Ա Յ Յ Ր Ե Ն Ի Ք

20
Փարայ

ՕՐԱԹԵՐԹ

20
Փարայ

ԱԶԳԱՅԻՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԵՒ

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

Հայրենիք ամեն օր կը հրատարակուի, տարեկան գինն է Պոլսոյ եւ գաւառաց համար 7 տրոպէ մեծիտ կանխիկ . գաւառական քղրա-տարութեան ծախքը մեր վրայ է : վեցամսեայ եւ եռամսեայ բաժա-նորդք ալ կը ներդրուին :

Լրագրայս վերաբերեալ գիր կամ նամակ պէտք է ուղղել առ Տէր-Խմբա-գիր Րիգա փաշա խան Թ. Յ. Ղ. Պարտիզպանեան Տպարանը : Խմբագ-րութեան ուղղեալ գիր ետ չը տրուիր : Ծանուցման տողը մէկ անգամի համար 3 դրոշ է . աւելի անգամի համար սակարկութիւն կը լայ :

Ն Ե Ր Ք Ի Ն

Լոնտրայէն մայիս 28 թուով Լիպէր-թէ լրագրին հետեւեալը կը հեռագրեն.

« Օսմ. գանձային խնդրոյն կարգադ-րութեան համար Պ. Պուլլըրի յանուն անգղիական յանձնախմբին առ Օսմ. կա-ռավարութիւնն ներկայած առաջարկու-թիւնները որոյ համար Լոնտրայի Օս-մանեան դեսպանն ալ յատկապէս յանձ-նարարութիւն ըրած էր, Բ. Դրան եւ Սուլթանին կողմանէ ընդունուեցան եւ պատուիրակները Կ. Պոլիս հրաւիրուե-ցան դործարարութեան պարագայները կարգադրելու համար :

« Ահաւաստիկ որոշուած զլխաւոր պայ-մանները .

1. Բ. Դրանը պարտաւորաց եւրոպա-կան դործակատարաց կը յանձնէ դրոշ-մին, ծխախոտին եւ աղին հասոյթը ինչ-պէս նաեւ 1880 հոկտեմբեր 3 ի Բ. Դրան ծանուցագրին մէջ յիշուած միւս բոլոր հասոյթները, այնու պայմանաւ որ մէկ միլիոն 100 հազար ոսկի Օսմ. պան-դային եւ Կ. Պոլսոյ դրամատեարց տար-ուէ տարի վճարուի :

2. Դործակատարը այս հասոյթներուն ամբողջ վարչութիւնը իրենք պիտի առ-նուն եւ իրրեւ Օսմ. կառավարութեան պաշտօնեայ պիտի համարուին :

3. Բ. Դրան կողմանէ կարգեալ հաշ-ուակալներ տօմարները քննելու իրա-ւունք պիտի ունենան :

4. Չանազան փոխառութիւններ ի-րենց պայմանագրութեանց մէջ ծանուց-ուած զոյն պիտի վերածուին եւ զեղջ-եալ փոխառութեանց համար 4 տո 0/0 տոկոս պիտի վճարուի :

5. Սոյն հասոյթներէն դոյացեալ ար-դիւնքը, անկէ հոնելով վարչական ծախ-քերը եւ 1,100,000 ոսկին որ Օսմ. պան-դային եւ դրամատեարց պիտի վճարուի, Պուլլըրիոյ հարկին, Արեւելեան-Բուսթ-իի եւ Կիպրոսի հասոյթից հետ միացը-նելով, զանազան փոխառութեանց, 1872 ի (պօն տիւ թրէզոր) ընդհանուր պարտուց եւ երկաթուղւոյ բաժնետոմ-սերուն տոկոսները վճարելու պիտի յատ-կացուին : Բոլոր հասոյթները Անգղիոյ եւ Գաղղիոյ պանդաներուն պիտի յանձ-նուին :

6. Եթէ առաջին տարիները 4 առ 0/0 վճարելու համար ստակը չը բաւէ, հա-մեմատութեամբ բոլոր պարտաւորե-րուն պիտի բաշխուի :

— Միտհաթ փաշա Երլտըղի քէօքէն Պոլսոյ կողմը Արդարութեան դործոց պաշտօնատան մօտ տուն մը փոխադրե-ր են :

— Մէսէնճըր կըսէ թէ Բ. Դրանը ներ-կայ պարագայներու մէջ Ալէքս փաշային Եւրոպա երթալը պիտի արգելու :

— Ալպանիայէն առնուած տեղեկու-թիւնք բարեյաջող են, Բրիչքինայի կու-սակալ Ահմէտ Հըֆլը փաշա Բրիչքէն գացեր է Տէրփիշ փաշային հետ տեսակ-ցելու եւ խորհրդակցելու համար. Եւրո-պայի կողմերը քանի մը ապստամբներ մնացեր են միայն, եւ յուսով է որ ա-սոնք ալ ընդ վայրէ հնազանդին :

— Վալազները (Բուսթէն) իրենց հո-ղերուն Յունաստանի տրուելուն դէմ բողոք բառնալու համար պատուիրակ-ներ զրկած էին մայրաքաղաքս . այս պատուիրակները երկար բողոքագիր մը մատուցեցին մայրաքաղաքս դռնուղ-օտար տէրութեանց դեսպաններուն : Ասոնք նախ կը բողոքեն իրենց հողերուն Յունաստանի տրուելուն դէմ, յետոյ պատճառաբանութեամբ կապալցուցանեն թէ Թեսաղիոյ Յունաստանի տրուելը ի-րենց 20 հազար ընտանեաց անկէ գաղ-թելուն պատճառ ըլլալով, այն կողմերը փոխանակ ծաղկելու տնտեսկ պիտի մը-նան . հուսկ ուրեմն կապալան ըսելով թէ իրենց արեւան վերջին կաթիլը պի-տի թափեն հայրենեաց պաշտպանու-թեան համար, եւ այս մասին արդէն Ալպանիացոց հետ համաձայնելով անոնց հետ գաշտակցութիւն մը կազմած են :

Վալազները իրենց բողոքագրոյն հետ հայրենեաց մէկ վիճակագիրն ալ ներ-կայած են դեսպաններուն, որմէ այն կողմի Վալազներուն զօրութիւնը լաւ կը հասկցուի . եւ որովհետեւ շատ հաւանա-կան է որ ասոնք զինեալ դիմադրու-թիւն մ'ալ ընեն Հէլլենաց դէմ, հարկ կը համարուի որ այն վիճակագիրն օրինա-կը հոս յառաջ բերել :

ՊԻՆԴՈՍԻ ՎԱԼԱԶՆԵՐՈՒՆ ՎԻՃԱԿԱԳԻՐԸ

« Պինդոս լեռան երկու կողերուն վրայ, Սամարինա քաղաքէն սկսեալ, որուն ըը-նակիչները բոլորովին Վալազ են, մինչև Յունաստանի սահմանները 70 գիւղ կը գտնուին, որոնցմէ շատերը փոքրիկ քա-ղաքներ եւ գիւղաքաղաքներ են 150,000 Վալազ բնակիչներով . ասոնցմէ ամենա-վոքը գիւղը 1000 բնակիչ ունի մինչդեռ մեծագոյնները 10,000էն մինչև 15,000 ըը-նակիչ ունին, ինչպէս են Սամարինա եւ Մեցովա . յիշեալ բնակչաց ամենքն ալ մի-եւնոյն լեզուն կը խօսին, մի եւնոյն սո-վորութիւններն ունին, եւ այլակրօն կամ այլատարադ բնոյանիք մը չգտնուիր մէ-ջերին :

« Եպիրոսի եւ Թեսաղիոյ Վալազ բնակ-չաց թիւը 200,000էն նուազ չէ . բայց Վալազները ուրիշ ազգերէ աւելի ըն-կերական են եւ բարոյականի մասին զու-րիշներ կը գերազանցեն . Թեսաղիոյ եւ Եպիրոսի մէջ Վալազները եւ Ալպանիացիք միայն հայրենական հողերու տէր են, իսկ միւս քրիստոնեայք վարձակալ եւ մշակ են . տեղական ճարտարութիւնը, վաճառականութիւնը արհեստները եւ գրեթէ ամբողջ գիտութիւնը Վալազնե-րու ձեռքն են, որք քրիստոնեայ Ժո-զովրդեան քաղաքացիները կը կազմեն, մինչդեռ յոյնք ազարակաց մշակներ եւ մահմետականաց կամ տէրութեան կա-ռածներուն ծառայներն են :

Մեծ վաճառականը, անուղղակի եւ ուղղակի տուրքերը մեծաւ մասամբ վը-ճարողները, միով բանիւ երկրին արդիւ-նաւոր Ժողովուրդը Վալազներն են . ուս-տի ոչ միայն անիրաւ եւ ապօրինաւոր այլ միանգամայն քաղաքականութեան դէմ է Թեսաղիոյ եւ Եպիրոսի Վալազ-ներուն ընկերական եւ քաղաքական խընդ-րոց մէջ ընաւ կարեւորութիւն չը տալը :

— Թեսաղիայէն Աթէնքի լրագրաց հե-տեւալը կը գրեն .

« Մինչդեռ ամէն կողմէ լուր կուտան թէ Հէլլենական խնդիրը խաղաղու-թեամբ լուծուելու վրայ է, Օսմ. զինուո-րական պատրաստութիւնք փութով ա-ռաջ կը տարուին Թեսաղիոյ շատ մը տե-ղերը : Գանի մ'օր առաջ Բէնթինան ամ-

Ա. Զ. Գ. Ա. Յ. Ի. Ն.

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ

Բաղէշէն մայիս 21 թուով Ազգ. Պատրիարքարան զարնուած հեռագիր մը Բաղէշէն ութը ժամու չափ հեռի թղուտ անուն զիւղը երկրաշարժ մը պատահելով զիւղը գրեթէ բոլորովին կործանած և բաղմաթիւ կորուստ պատճառած ըլլալը ծանուցանելով, Ազգին օգնութիւնը կը խնդրէ:

Բարձրաշնորհ Ս. Պատրիարք Հայրը փութաց ոչ միայն անմիջապէս հեռագրաւ ծանուցանելու թէ յատուկ եպիսկոպոս մը պիտի զրկուի պէտք եղածը տնօրինելու համար, այլ և սոյն աղետաբեր լուրը յատուկ յայտագրով մը Բ. Դրան հաղորդելով, յիշեալ գիւղի թըշուառ ժողովրդեան վրայ կայսերական կառավարութեան ղեկավարին ու կաթողիկոսին հայցեց:

Կը լսեմք թէ Բաղէշի տեղական կառավարութեան կողմանէ սոյն երկրաշարժին նկատմամբ ներքին գործոց նախարարին հասած հեռագրի մը վրայ, Բարձր Առաջին նախարարը անմիջապէս ազգու հրամաններ զրկեր է հեռագրաւ տեղական կառավարութեան որ թշուառ վտանգելոց պէտք եղած խնամքը տանին, պարէնի, բնակութեան և այլ կարևոր պիտոյքները հոգացուին և եթէ հարկ լինի, առժամայ խրճիթներ շինուին, և միանգամայն երկրաշարժի վրայ մանրամասն տեղեկութիւններ տան իրեն:

Մայրաքաղաքիս դաւառացի ազգայնոց ի տեղեկութիւն հարկ կը համարեմք ծանուցանել թէ վնասեալ գիւղը Բաղէշէն ութը ժամ հեռի գտնուող Ախլաթ ու թղուտն է և ոչ թէ Մշոյ կառավարութեան ներքին և Բաղէշէն 16 ժամ հեռի եղող Թղուտ գիւղը:

ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ՏԱՐԵԴԱՐՁ

Ազգ. Սահմանադրութեան 24-րդ տարեդարձի հանգէսը ամենայն փառաւորութեամբ կատարուեցաւ Երեկ Ազգ. Հիւանդանոցի մէջ:

Գեր. Տ. Մատթէոս Ս. եպիսկոպոս Իզմիրեան հանդիսաւոր Ս. Պատարագ մատոյց Ազգ. Հիւանդանոցի մատուան մէջ, որոյ աւարտումէն ետքը երգեցիկ դպրաց հետ Որբանոցին կից գտնուած պարտէզն երթալով հանդիսաւոր բարեմաղթութիւն մ'ըրաւ Օգոստոսիառ Սուլթանին և իւր Բարձրապատիւ նախարարաց կենդանութեան համար:

Սոյն միջոցին նուագածուաց խումբը Հիւանդանոցի յարկերը այցելեց և պատըսպարեալները մխիթարեց:

Ժամը 4 ին առաջին սեղանը կազմուեցաւ որուն կը նախագահէր Գեր. Իզմիրեան սրբազան իւր շուրջն ունենալով եպիսկոպոսներ, վարդապետ, ազգային երեսփոխան, Հոգաբարձութեան անդամը և այլ պատուաւոր անձինք: Բաղմաթիւ տիկնայք ևս կը գտնուէին այս սեղանին վրայ: Նուագածուաց

խումբը այս միջոցին ճարտար և ներդաշնակ եղանակաւ ազգային երգեր կը նուագէր, մինչդեռ միւս կողմէն սեղանին վրայ հանդիսաւոր բարեմաղթութիւնը կը լինէին և բաժակներ կը պարպուէին Օգոստոսիառ Սուլթանին և Հայոց Ազգին կենացն ու բարօրութեանը, Ազգային Սահմանադրութեան արդիւնաւորութեանը, Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր և Գեր. նախագահ սրբազանին, Սահմանադրութեան կարգադիր Յանձնախմբի անդամաց, ազգային աշխատաւոր անձանց կենաց և Միացեալ ընկերութեան յառաջդիմութեան և Հոգեւոյս Պէզճեան Ամիրայի յիշատակին անմահութեան համար:

Երկրորդ սեղանը թէև բաղմախանութեամբ սակաւաթիւ, սակայն մի և նոյն շքեղութեամբ կատարուեցաւ և ազգային մամլոյն, ազգային դաստիարակաց և Հայ երիտասարդութեան կենաց համար բաժակներ առաջարկուեցան:

Գեր. Իզմիրեան Սրբազան ժամը 6 ին Յանձնախմբի անդամաց և նուագածուաց խմբին առաջնորդութեամբ Հիւանդանոցի պարտէզը ի հանդիսավայր մտաւ եպիսկոպոսաց և վարդապետաց հետ և արգէն պատաստեալ հովանաւոր տեղ մը նստաւ: Կարգադիր Յանձնախմբի ին կողմանէ Մամլոյ խմբադիր Դէրգէֆէնտի Այվաղեան դրաւոր ատենախօսութիւն մ'ըրաւ, զոր վաղուան թերթով պիտի հրատարակեմք: Նախագահ Սրբազան համառօտ բայց ազգու ատենախօսութեամբ մը հանդէսը կնքեց և ժամը 7 ին մեկնեցաւ: Հանգիստ մը նոյն կանոնաւորութեամբ մինչև ժամը 12 տեսց. ժողովուրդը բնաւ չձանձրացաւ ազգային երգեր լսելէ և պարի ներկայ գտնուելէ որ Յանձնախմբի տնօրէնութեամբ կը կատարուէր:

Ձեմք սխալիւր եթէ ըսեմք թէ այս տարուան հանգէսը աւելի կտնոնաւորապէս կատարուեցաւ և նուագածուաց խումբը նախկին տարիներէն աւելի ճարտարութեամբ նուագեց, որոյ մէջ կարևոր դերը մ'ունէր Պ. Յովսէփ Զիզմէճեան: Ժամը գրեթէ 10 ին Որբանոցի երկսեռ ուսանողաց մեծածախ սեղան մը տրուեցաւ որ մէկ ժամէն աւելի տեսց, և այս միջոցին նուագածուք շարունակ կը նուագէին:

Ժամը 12ը հասած էր. սակայն բաղմութիւնը տակաւին չէր ուղեր բաժնուիլ, այնքան գոհ եղած էր հանդիսէն: Կրնամք ըսել թէ 13 հազար հոգի ներկայ կը գտնուէին Հիւանդանոցի պարտէզը և դուրսը:

Պարտիզին մուտքն եղած է 120 ոսկի. իսկ միւս հասոյթները տակաւին յայտնի չեն:

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Վաղըթ այս աւուր թուով հետեւեալ կարևոր տողերը կը գրէ:

«Թունուղէն առնուած տեղեկութեանց համեմատ գաղղիական զօրքը հինգ կարևոր կէտերու վրայ հաստա-

րացնել սկսան մինչև Այոս-Լիւիս ականներ բանալով, ուր բաղմաթիւ վանքեր կան: Ամրոցներու շինութիւնը նոյն տեղերու բնակիչներուն միջոցաւ կը կատարուի բռնի: 130-200 զինուոր կը զըտնուին այս ամրութեանց մէջ և անկէ ընտելան հեռանար: Նոյնպէս Թրիքալս, Լարիսա և Վոլոզը ամրացնելու համար ամենայն փութով կաշխատին, ուր բաղմաթիւ զինուորներ կը զրկուին ամէն օր: Կըսեն թէ Գարտիցայի մէջ 4-500 հետեակ, հեծեալ և թնդանթածիգ զօրք հաւաքուած են: Թեսաղիոյ Օսմ. ամբողջ բանակը 45 հազար հոգիի կը հասնի 22 փաշաներու հրամանաց ներքեւ»:

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

(Աճառ. Էնկիւրէ)

Աթէնք 3 յունիս

Տէրութեանց դեսպաններն այսօր Պ. Բուսնուտուրոսի երթալով Թուրքո-Հելլենական պայմանագիրը գործադրելու և նոր սահմանադրութիւնը գծելու պաշտօն ունեցող պատուիրակաց անուանումը ծանուցին:

Լոնտրա 4 յունիս

Պ. Կլատըսթին ծանոյց այս իրիկուն երեսփոխանաց ժողովին թէ Անգլիոյ կառավարութիւնը զօրեղ միջոցներ ձեռք առած է իրլանտիոյ մէջ ծագած անկարգութիւնները ջնջելու և հասարակաց խաղաղութիւնն անվրդով պահելու համար:

Լոնտրա 4 յունիս

Կըսուի թէ երբոր Պուլշարիոյ-Իշխանն հրաժարելու դիտաւորութիւնը դործագրէ, Տոնտուքոֆ—Բորսաքոֆ իշխանը նորա հաւանական յաջորդը պիտի լինի:

(Աճառ. Հալա)

Պէլկրատ 4 յունիս

Երեկ Սերվիոյ խորհրդարանին փակուելէն վերջը Միլան իշխանը Բէլթա ձեկնեցաւ, ուր Աւստրիոյ կայսեր հետ պիտի տեսակցի. կիւրակէ օր ալ Պէրլին և Փէթրասպուրկ երթալով Գերմանիոյ և Ռուսիոյ կայսերաց հետ պիտի տեսակցի:

Փարիզ 3 յունիս

Յանկով քուէարկութեան օրէնքը քննելու համար, Երեւակոյտի ժողովէն կազմեալ յանձնաժողովոյ նախագահ Պ. Վատինկթին, այսօր իւր տեղեկադիրը Երեւակոյտին ներկայեց. որ յիշեալ օրինաց ծրագրին մերժումը կառավարիչ: Երազրին քննութիւնը յառաջիկայ հինգշաբթի օրուան յետաձգուեցաւ:

Փետրասպուրկ 3 յունիս

Քօսթանթին մեծ դքսին բացակայութեան ժամանակ Ալէքսիս մեծ դուքսը ծովային գործոց պաշտօնը պիտի վարէ:

Փարիզ 4 մայիս

Թունուղի առաջին նախարար Մուսթաֆա փաշային նախագահութեամբ Թունուղէն Փարիզ պատուիրակութիւն մը պիտի գայ հինգշաբթի օր:

տած է . այս զինուորական գործերէն ա-
մենէն կարևորը Տրիպոլիոյ սահմանա-
դիր երկայնութեամբ ամրանալով , ա-
մենէն կարող և զօրաւոր զինուորները
հոն բանակած են : Ասկէ առաջ Տրիպոլի-
ոյ մէջ զօրաւոր բանակ մը հաստատե-
լու առաջարկութիւնն ըրած էինք մենք :
նոյնը կը կրկնեմք այժմ մեր հայրենասի-
րական զգացումէն գրգռուելու և առանց
ժամանակ կորսնցնելու յաջողակ պաշ-
տօնեայնեցիկ զօրաւոր բանակ մը հաս-
տատելու անմիջական պէտքը կողմնէ :

« Սելանիկի կուսակալութիւնը և մաս-
նաւորապէս Սելանիկ քաղաքն ալ տե-
րութեան ամենամեծ ուշադրութիւնը
պէտք է դրուէ . վասն զի օտարաց զըր-
դուութիւնները մեծ ազդեցութիւն կը
նեն հոն և հարկ է որ ամենայնպէս
պաշտօնեայնեցիկ զրկուին այն կողմերը » :

— Բ. Դրան և օսմանեան պարտա-
տեարց միջև Միւղիւրիս վաշային դան-
ձային ծրագրին վրայ եղած բանակցու-
թիւնները քանի մը օրէ ի վեր տարտամ
կրնթանան . Օսմանեան պարտաւարը կը
պահանջեն որ պարտուց հատուցման հա-
մար ծրագրին մէջ ցուցուած նոր հա-
սոյթներէն զատ , ասկէ առաջ ցուցուած
հասոյթներն ալ իրենց յանձնուի , որպէս զի
եթէ նոր հասոյթները անբաւական ըլլան
պարտքերը գոցելու , մաքսատան հա-
սոյթովը գոցուին :

— Պէլճիգայի թագաւորը վեհ. Սուլ-
թանին ինքնազիր նամակ մը գրեւ է ,
որով իւր գասեր Ստեֆանի իշխանուհի-
ւոյն , Աւստրիոյ կայսեր դահաժառանգ-
որդուն հետ ամուսնացած ըլլալը կը ծա-
նուցանէ :

— Արևելեան-Բուլղարի կառավարու-
թիւնը ի հաշիւ իւր պարտուց 15 հազար
ոսկի զրկեց դանձուց պաշտօնէութեան :

— Վեհ. Սուլթանին թիկնապահ ի-
ղէթ պէյ , մասնաւոր պաշտօնով առջի
օր Մարսիլեա մեկնեցաւ :

— Թիմուր-Հիսար գիւղին մէջ ժողո-
վըդեան և կառավարութեան միջև ան-
կարգութիւն ծագեւ , ստիպյալ ոստիկա-
նութեան միջոցաւ խաղաղեւ է :

— Պուլղարիոյ դուռնակատար Պ. Պա-
լապանօֆ երէկ Սօֆիա գնաց . կըսուի
թէ Պուլղարական պաշտօնէութեան նա-
խագահը , զինքը մասնաւոր պաշտօնի
մը համար կոչեւ է :

— Հելլենական խնդրոյն պատճառաւ
Կոյս . կառավարութեան անցեալ տար-
ուան հաշուեկշիւին մէջ և միլիոն ոսկւոյ
բաց մը դոյացեւ է :

— Համայնէն կը գրեն թէ Հէրաշի պէ-
յի հրոսակաւորները Համայի մօտերը
երկու գիւղերու վրայ յարձակելով ,
գիւղացւոյ և աւաղակաց մէջ մեծ կռիւ
մը ծագեւ և երկու կողմէն 60 հոգի մե-
ռեւ կամ վիրաւորուեւ են , սակայն հրո-
սակները գիւղերը կողոպտելու չեն յաջո-
ղեւ :

— Ապէտին վաշային արտօրած քիւր-
տերուն դատաստանը Արդարութեան
գործոց պաշտօնատան մէջ սկսած ըլլա-
լով , վերջնական որոշումը քանի մ'օրէն
պիտի տրուի :

— Փիլիպէի անգղիական հիւպատո-
սը Շէնո գիւղը գացեւ է , մահմետա-
կանաց ձեռքէն յաղթականաւ հողերը
քննելու համար , արդէն տեղական կա-
ռավարութեան առաջարկած էր որ յա-
վըրդական հողերը զինու. զօրութեամբ
գրաւելով վերստին իրենց օրինաւոր տե-
րերուն յանձնուին :

— Խուսուղի առաջին նախարար
Մուսթաֆա վաշա , ինչպէս այս աւուր
հեռագիրը կը ծանուցանէ , հինգշաբթի
օր Փարիզ պիտի երթայ . Մուսթաֆա
վաշային ճանապարհորդութեան նպա-
տալն է գաղղիական կառավարութեան
խնդրել որ Պէյին բռնի ստորագրած
գաշնագիրը բարեփոխէ :

— Հաղըգաթ կըսէ թէ Պուլղարիոյ
սահմանադրական վարչութիւնը միապե-
տական դրութեան վերածուելու մասին ,
Պուլղարիոյ իշխանին բրած ջանքերը տե-
րութեան ուշադրութիւնը գրաւելով ,
ատենք Բ. Դրան հետ բանակցութեան
մտեր են . Բ. Դրան ալ իշխանին յայտա-
րարեւ է թէ Պուլղարիոյ մէջ շատ մը
Օսմանեան հպատակներ գտնուելով , ին-
քը չլինար հաւանիլ որ Պուլղարիա սահ-
մանադրական վարչութեան չեղի :

Կոմս Լորիս Մելիքօֆ մայիս 24 ին
Փէթրսպուրկէն Եւրոպա մեկնեւ է :

— Բուլմանիոյ թագաւորը և թագու-
հին Վիկտոր և Պէրլին հանդիպելով յու-
նիս 15 ին Փարիզ պիտի մեկնին , և քանի
մը օր հոն մնալէ վերջը Փէթրսպուրկ
պիտի երթան :

— Իտալիոյ նախագ. առաջին նախա-
րար Պ. Բայրօլի Միլան մեկնեւ է , սա-
կայն իտալական խորհրդարանին մէջ
ցանկով քուէարկութեան վիճարանու-
թիւնը պաշտպանելու համար դարձեալ
Հռոմ պիտի վերադառնայ :

ԻՄ ՄՏԱՄՈՒԹԻՒՆՔ

2.

ԱՐԱՅԻՐԻ Ս. ԱՌԱՋՆՈՐԴՐ

Ազգ. լրագրաց մէջ կարգացինք որ
Զատիկի առաջին օրն կայսերական չոր-
բորդ բանակի հրամանատարը , սպայա-
կոյտի նախագահն և ընդհանուր բանակի
գանձապահն ու հաշուաւարն և այլ բարձ-
րաստիճան սպայք՝ զատկական տօնը
չնորհաւորելու համար երկգաթի մեր ա-
ռաջնորդարանն այցելեւ են : Նոյնպէս
երկրորդ օրը՝ տեղւոյն կառավարիչը ,
հաշուաւարը , դատաւորն ու այլ և այլ
ժողովոյ անդամներ , կառավարութեան
պաշտօնեայք և մասնաւորապէս տեղւոյն
թուրք երեւելիներն Առաջնորդ սրբազա-
նին այցելութեան եկեւ են : Ասի՛ մի
այնպիսի երեւոյթ է որուն նմանը դուն
ուրեք տեսնուած է , հետեւաբար պատիւ
կը բերէ Դեր. Հմայեակ եպիսկոպոսի խո-
հեմ վարմունքին և ճարտար քաղաքա-
կանութեան :

Բայց երկուէն փոքր ինչ այն դին
Արարկիրի առաջնորդը Դեր. Եղնիկ ե-
պիսկոպոս կըստիպուի պետական հրա-
մանով և ընդ հսկողութեամբ Պօլսոյ ճաւ-
րան բռնել . առանց կարեւորութիւն
տրուելու այն խնդրանաց որ Ս. Զատիկի
օրերը տեղւոյն ժողովուրդն անմխիթար
չի ձգուելու վերաբերութեամբ տեղի
ունեցան Դրան մօտ :

Դեր. Եղնիկ եպիսկոպոս հարկաւա-
տի մը հսկողութեան ներքեւ մայրաքա-
ղաքս հասաւ և Ազգ. Պատրիարքարանի
յանձնուեցաւ :

Ինչ զարմանալի և մանաւանդ ցաւա-
լի զուգահեռութիւն , և ինչ ահագին
տարբերութիւն Երզնկայի և Արարկիրի
առաջնորդութեանց միջև :

Երկու առաջնորդներն ալ մէկ մէկ
նորաստակ եպիսկոպոսներ , երկուքն ալ
երիտասարդ և ուսեալ մարդիկ , երկու-
քն ալ առաջնորդական պաշտօնի մէջ
եթէ մագերինն ճերմկցուցած չեն , բայց
դոնէ տեղութեան և ազգին շահերն ի-
րարու հետ ըստ կարելոյն համաձայնե-
ցնելու անվարժ և անտեղեակ համբակ-
նել ալ չեն :

Ինչ է ուրեմն տարբերութիւնն որ
մին վառօք բաղմի , միւսին՝ փառքը
ձեռքէն խլուի , մին տեղւոյն ամենէն
մեծ մարդոց շնորհաւորութիւններն և
այցելութիւններն կը վայելէ , միւսը պարզ
հարկաւապետի մը հսկողութեան ներքեւ
Պօլիս կը բերուի :

Եւ Եղնիկ եպիսկոպոսն այս տեղ պիտի
դատուի Արարկիրի կառավարչին հետ
.....

Սերաստիոյ Դեր. Առաջնորդ սրբա-
ղանն ալ դատուելու համար Պօլիս ե-
կաւ տեղւոյն կուսակալին հետ , բայց
Պետրոս սրբազան ճրչալի երջանիկ պի-
տի համարի դանձն երբ հնար ըլլայ այդ-
դատաստանն հանդերձեալ աշխարհքի
թողուլ և թոյլ տալ որ իւր գաւառը վե-
րագառնայ իւր հօտին զուլնն որ այնքան
անձկանօք կստատէ իւր առաջնորդին :

(Մանգալ յաջորդ Լուսն)

ՀԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ՊՕՐՄՍ

Օսմ. Գոնսուլատ Գոցուեցաւ Երէկ իրիկուն	18-38
» Բացուեցաւ այս առաւօտ	19- 1
Ընթ.ԱՅՔ ԱՐԺԵՐՊՈՑ	
Սօսիթթէ Ժէնէրալ Անգղ. Լիւր	5-20
» Օթման »	4-
Կ. Պօլսոյ Պանքան »	10-35
Քրէտի Ժէնէրալ »	6-11
Փոլս. 1863 (Մութոն) »	-
» 1863 (Մութոն) »	94-
» 1869 (Բինար) »	94-
» 1872 (Պոն տիւ թրէզոր)	29-30
» 1873 (Բինար) »	92-
Թրամիս Օսմ. Լիւր	3-95
Թղթադրամ »	4050
Բուլղար երկաթուղի Քրանք	60-1/2
Լաւրիում »	127-

ԸՆԹԱՅՔ ԴՐԱՄՈՑ

(Օսմ. ոսկին 100 դուրուշէն)	
Անգղիկն . ոսկի 109-20	Գարպոն արծա. 92-
Գողղիական » 87-20	Մէճիտիէ . . 108- 1
Բօլ » 89-38	Վեցնոց . . 128-40
Քրիմից » 54-25	Հինգնոց . . 243-20
Գարպոն թուղթ 8-98	Մէթալիք . . 206-20

Միացեալ Ընկերութեանց նորընտիր
ատենապետ Մինաս էֆ. Չերազ , իւր
ընտրութիւնը ծանուցանելուն առթիւ ,
Տնօրէն ժողովոյ հաւանութեամբ հետեւ-
եալ հրահանգը զրկած է վասպուրականի,
Տաւրոսի , Տուրուբերանի , Վաղարշապետի
և Կիլիկիոյ տեսչութեանց :

Աղնիւ Տեսուչ

Միացեալ Ընկերութեանց Կեդրոնա-
կան ժողովէն ատենապետ ընտրուեցանք
երէկ , և այսօր կը վիճարկուի գրեւ ձեզ
մեր առաջին հրահանգ . Տնօրէն ժողովի
հաւանութեամբ :

Ներքեցեւ մեզ շնորհակալ լինիլ ձեր

անցեալ ճիգերէ, որք չեղան ապարդիւն
և յոյս յայտնել թէ պիտի չարունակէք
Ձեր տքնութիւնը ապագային մէջ : Հա-
յաստանի և Կիլիկիայի կրթական գոր-
ծըն ձեր ափի մէջ է, և մեր վստահ
եմք ձեր վրայ, զի դուք հայ դաստիա-
րակ էք և զի ազգն թշուառ հայ դաս-
տիարակին կը պարտի այժմ իւր բոլոր
առաջդիմութիւն : Միացեալ ընկերու-
թիւնը գիտեն զնահատել ձեր աշխա-
տանք, որպէս գիտեն դատապարտել
պարտազանց պաշտօնեայնէրն : Դուք քաջ
գիտէք ձեր պատասխանատուութեան
կշիռն ընկերութեան և ազգին առջև,
որք իրաւունք ունին այնքան զոհողու-
թեանց փոխարէնն պահանջել, և պիտի
աշխատիք ձեր կրթական նահանգի մէջ
ոչ իբր վարձկան, այլ իբր առաքեալ
կրթութեան, որպէս էք իսկ :

Խորհուրդներ աւելորդ են ձեզ, և
մեզ անկ է մանաւանդ օգտիլ ձեր տե-
ղեկութեանցմէ : Այսօր իսկ պիտի խընդ-
րենք զայնս, հետագայ վեց կէտերին
վրայ հրաւիրելով ձեր ուշ :

Ա. — Գիտէք թէ ձեր պաշտօն լոկ
կրթական է : Թէ պարտաւոր էք հեռի
մնալ տարբեր կռուաններէ, որպէս հե-
ռի մնացած էք ցարդ : Գիտէք թէ պար-
տաւոր էք ձեր պաշտօնավարութեան
մէջ յարգել պետութեան և ազգի օրէնք-
ներն, և հաւատարմութեան զգացումներ
ազգել նոցա զորս պաշտօն ունիք դաս-
տիարակել, հաւատարմութիւն առ Օս-
մանեան կառավարութիւնն և առ Պատ-
րիարքական իշխանութիւնն : Այսպէս
վարուած էք ցարդ, և վստահ եմք թէ
այսպէս պիտի վարուիք այսուհետեւ :
Միացեալ ընկերութիւնը պաշտօնանկ
պիտի անեն ամեն պաշտօնեայ ոյր օրի-
նադանցութիւնն ապացուցուի, զի այս
խնդիր նոյն իսկ ընկերութեան գոյու-
թեան խնդիրն է :

Բ. — Գրեցէք մեզ մանրամասն Ձեր
Տեսչութեան ենթարկուած ամեն գըպ-
րոցի նիւթական վիճակագիրն : Կը խընդ-
րեմք որ նշանակէք թէ անձնիւր վար-
ժարան ինչ գիրք ունի, ինչ տեսակ չէնք
է, քանի խուցի բաժնուած է, պար-
տէզ ունի թէ ոչ, ինչ գոյք ունի, քանի
ուսանող կը պարունակէ այսօր, քանի
դաստիարակ, դասատու և սպասաւոր,
ինչ գումար կրնայ զեղչել իւր արդի
ժախքէն կամ պէտք ունի յաւելել նորա
վրայ, և ինչ հաշիւ ունի կեդրոնին հետ :

Գ. — Դրեցէք մեզ մանրամասն ձեր
Տեսչութեան ենթարկուած ամեն գըպ-
րոցի բարոյական վիճակագիրն : Կը խընդ-
րեմք որ նշանակէք թէ անձնիւր վար-
ժարան ինչ միջոցներ կը դործածէ որ-
պէս զի զարգանան ուսանողի մարմինն,
սիրտն և միտն : Քանի՞ են զբօսանքի
ժամերն, ո՞ր և ո՞րպէս կը լինի զբօ-
սանքն, ո՞ր գպրոցի մէջ կաւանդուի
մարմնամարզում և ի՞նչ եղանակով, ո՞ր-
քան կը տեսն արձակուրդներն, ո՞րպէս
կը մշակեն ընկերութեան պաշտօնեայ-
նէրն ուսանողի սիրտն և ի՞նչ դրութեամբ
կը ներշնչեն նմա բարոյական զգացում և
ինքնաճանաչութիւն : Ինչ դասեր կա-

ւանդուին այժմ և ի՞նչ համեմատու-
թեամբ ժամանակի : Ի՞նչ են դասախո-
սական եղանակներն և ի՞նչ դասագիրք-
քեր կը դործածուին : Ե՞րբ և ո՞րպէս կը
կատարուին քննութիւնք : Ի՞նչ պատիւ
և ի՞նչ պարտիժ սահմանուած են ուսանո-
ղին :

Դ. — Կը խնդրեմք որ հաճիք նշանա-
կել ըստ կարի մեր ուսանողների կեն-
ցաղն : Աւելորդ չէ մեզ տեղեկանալ թէ
ինչ են ընդհանրապէս նոցա սնունդ,
հագուստ, օթեւան, թէ ինչ խնամ կը
տարուի նոցա մարրութեան, թէ ինչ են
այն հիւանդութիւնք որք կը ճարակին
նոցա մէջ, և թէ ինչ արհեստի կամ առ-
պարէզի պատրաստուած են :

Ե. — Կը խնդրեմք որ հաճիք նշանա-
կել ըստ կարի թէ ինչ է կրթական վի-
ճակն այն քաղաքի կամ գիւղի ուր Մի-
ացեալ ընկերութիւնը բացած են դըպ-
րոց : Աւելորդ չէ մեզ տեղեկանալ թէ
այդ քաղաքի կամ գիւղի մէջ մեր կըր-
թարաններէ զատ վարժարաններ կան
թէ ոչ, և եթէ կան, քանի են, քանի
ուսանող ունին և ինչ ուսում կաւանդեն :

Զ. — Կը խնդրեմք որ հաճիք նշանա-
կել ըստ կարի թէ ի՞նչ է տնտեսական
վիճակն այն քաղաքի կամ գիւղի ուր
Միացեալ ընկերութիւնը կը ծաւալեն
կրթութիւն : Աւելորդ չէ մեզ տեղեկա-
նալ թէ ինչ ապրուստի միջոցներ ունին
մեր հայրենակիցներ : Ինչ բերքեր կար-
տագրէ մեր հայրենիք : Ինչ արհեստնե-
րով կըբաղին և ինչ արհեստներով չեն
զբաղիր մեր եղբայրներ : Ինչ են այն
պատուաւոր, ողջպահիկ և շահաւէտ
արհեստներ որք մնաւոր չեն գտած նոցա
մէջ և օտարի մենաշնորհն եղած են, և
թէ ինչ պէտքեր կըզացուին նոցա նիւ-

թական վիճակը բարուրելու համար :
Դուք և Ձեր ստորագաս պաշտօնեայնէր
կրնաք հմուտ տեղացիներէ քաղել այդ
տեղեկութիւնք, որք կարծուած էն աւե-
լի կապակցութիւն ունին Միացեալ ըն-
կերութեանց կրթական գործին հետ :

Ահա այն խնդիրներ զորս կը յանձնա-
րարեմք Ձեզ, Թէ և կարելի էր մեզ, ե-
րեք ընկերութեանց և արդի միութեան
ուղղուած անթիւ նամակներն թղթա-
տելով, հանել մասնապէս այն տեղեկու-
թիւնք զորս կը խնդրեմք ի Ձէնց, այլ
կը նախընտրեմք ստանալ մի նոր և ամ-
բողջ տեղեկագիր, ամփոփ և պայծառ
ոճով խմբագրուած :

Յուսալով որ պիտի ջանաք յղել մեզ
անյապաղ այս տեղեկագիր, ում պէտք
ունիմք մեր յաջորդ հրահանգներին հա-
մար, կը խնդրեմք որ ընդունիք, աղնիւ
Տեսուչ, մեր յարգական զգացումներ :

Ի Լ Ա Ն

ՏԵԼԼԱԼԻԷ ՄԵՐԲԵԼՁԻ

Տերիսատէթտէ Պահճէ-գարուսուն.
տա Շէյխ Իսլամ խանըն իւստ գաթըն-
տա Տէլլալիէ մէրքէզի քիւշատ օլունուպ
պու սայէտէ արսա վէ խանէ վէ չիֆլիկ
կիպի էմվալը ալըպ սաթմաշար իշին սու-
հուլէթ օլաճաղը տէրքեար տըր : շէօյլէ
քի իշթիրաւա թալիպ օլանլար մահալը
մէքքիւրէ միւրաճաւթ իթտիքլէրինտէ

Ֆիրուխթ իտէնլէրին միւլթէրիյի արա-
մաք միւլթէրիւլթընտան խէլաւ օլաճաղ-
լարը վէ ֆիրուխթ վէ իշթիրա իտէճէք
գէվաթ իլէ Տէլլալէր մահալը մէքքիւրէ
թէշրիֆ իթտիքլէրինտէ հէր վէճհ իլէ
սուհուլէթ պուլըւպ մէմուռն օլաճաղա-
րը իլան օլունուր : 5 - 10
Մ. Ս. Թ.

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ

Ս. Ղ. ՊԱՐՏԻԶՊԱՆԵԱՆ

Տ Պ Ա Ր Ա Ն Ի

(Արծաթ մեծիւտ 20 դուրուդ)

Արուստ Երկայնակեցութեան . . .	40	ՂԸ
Հոգաւար Ռճիրք. — Պրէնսիպալ ար- քիպուհին Պատկերազարդ . . .	7	»
Տնական Բժիշկ	6	»
Պտղոյ մը Պոլսոյ Թաղերու մէջ . .	12	»
Հոգաւար Ռճիրք. — Սէն-Յէրանի Կոմսուհին Պատկերազարդ . . .	6	»
Կասաղիքը Ազգային Պատմութեան Զ. տպագրութիւն Ս. Պ. Պ. Փափագ- եանց	5 1/2	»
Կասաղիքը Ընթացանութեան Պատ- կերազարդ Ե. տպագրութիւն Ս. Պ. Պ. Փափագեանց	2 1/2	»

ԴՈՐԾԱՐԱՆ ԵՆԵՆՃԷ ԾԵԱԽՈՏԻ

ԳՕՆԹԻ ԵՂԲԱՐԲ ԵՒ ԵԱԶԻՆԻ

109 Ղալարա. Սանտրոգըրար փողոց 109

Ստորագրեալքս առևտրական բոլոր պա-
տասխանատուութիւնը մեր վրայ տանե-
լով Գօնրի եղբարց և Եանիկի հետ ըն-
կերութեամբ Ղալարայի Սանտրոգըրար փո-
ղոցը թիւ 130 դործատունն հաստատելուս
ի վեր արժանապէս քաջալերուեցանք պատ-
ուարժան յաճախորդաց բազմութեան : Ա-
մէն ոք լաւ գնահատեց մեր գործարանէն
կրած ծխախոտն ընտրութիւնը, ճաշակը
և զիններուն չափաւորութիւնը տեսակնե-
րուն համեմատութեամբ : Ուստի և մեզ
հարկ եղաւ, աւելի ընդարձակ ասպարէզ մը
տալ մեր գործարանութեանց :
Եւ նախ՝ մեր գործարանն ու վաճառու-
տանը փոխադրեցինք առաջնոյն դիմացը 109
թիւ շէնքին մէջ, և իւր անհամեմատ ըն-
դարձակութեամբ խիստ յարմարութիւն ու-
նի թէ մաքրաքաղաքէս թէ դաւաճանքէն և
թէ օտար երկիրներէ եկած բազմաթիւ հը-
րամաններն յոյժ գոհացուցիչ կերպիւ և
փութով կատարելու :

Երկրորդ՝ ծխախոտի բերքն արտադրող
ամեն կողմ և մանաւանդ յէնիճէ յատուկ
գործակալներ կարգելով սկսած ենք մասնա-
ւոր խնամօք պատրաստել տալ բերքը և ա-
հա այս խնամօք և զոհողութեանց չորհիւն
է որ այսօր ամենընտիր և հոստաւէտ ծը-
խախոտներ կարող ենք մատակարարել նաեւ
150 նոց, 200 նոց, և 300 նոց և աւելի
յարձր գիններով ըստ տեսակին :

Այսուհետեւ ոչ ոք պիտի վարանի իւր
հաշակին յարմար ընտիր ծխախոտ գտնելու
մասին, բաւական է դիմել մեր վերոյիշեալ
գործատունն ի Ղալարայի Սանտրոգըրար փո-
ղոց թիւ 109, և կամ ամէն ծխախոտա-
նէրէ խնդրել մեր գործարանէն եկած ապ-
րանքներէն :

Մեւ. Օտար երկիրներէ ապրանք ուղող-
ները կը մասնակցին այն մենաշնորհին, զոր
ունիմք կայսերական կառավարութեան, որ
է պանտոյթի տուրքէն ազատ ըլլալ, որով
0/0 ին 20 շահ կունենան :

Վաճառատուններն են .
Ղալարայի Սանտրոգըրար թիւ 109
Զընտան գարու Զէօմէկիճիլէր » 29
Էմին-Էօնիլ » 36

ՏԵՄԻՐԳԱՓՈԼԵԱՆ ԵՂԲԱՐԲ

ՏԵՐ-ԽՄԲԱԳԻՐ

Մ. Յ ՄԵԼԻՔԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Ս. Ղ. ՊԱՐՏԻԶՊԱՆԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.
Բիգա փաշա խան քիւ 3.